Datatilsynet

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

| Deres ref. | Vår ref. (bes oppgitt ved svar) | |
|---|---|---|
| 200506580 | 05/01362-2 /Clu | 3. januar 2006 |

**HØRINGSUTTALELSE - RATIFIKASJON AV FN-KONVENSJONEN MOT KORRUPSJON**

Datatilsynet viser til Deres høringsbrev av 13.10.2005.

Datatilsynet har ingen prinsipielle innsigelser mot at Norge ratifiserer FNs konvensjon mot korrupsjon. Slik tilsynet leser konvensjonen, åpner den for at viktige og eventuelt kontroversielle forhold reguleres i samsvar med nasjonal lovgivning.

I det følgende vil Datatilsynet gi tilbakemelding på de punktene i konvensjonen og departementets høringsnotat som reiser særlig personvernmessige utfordringer. Tilsynets kommentarer er særlig knyttet til regler om varslings-/rapporteringsplikt ved mistanke om korrupsjon, såkalt "whistleblowing".

**Konvensjonens kapittel II – Forebyggende tiltak**
Konvensjonen pålegger statspartene å treffe tiltak og opprette systemer som gir borgerne mulighet til å melde fra om korrupsjonshandlinger. Dette er nedfelt i artikkel 8 hva gjelder offentlige tjenestemenn og i artikkel 13 for allmennheten generelt.

Departementet konkluderer med at kravene i konvensjonen ivaretas gjennom eksisterende lovbestemmelser. Det vises i denne forbindelse blant annet til etiske retningslinjer for statstjenesten, grunnlovens § 100 og arbeidsmiljøloven 2005 § 2-4.

Dersom man ønsker å tydeliggjøre retten til å varsle om ulovlige forhold både i arbeidslivet og ellers, mener Datatilsynet at eksisterende lovhjemler ikke er gode nok. Datatilsynet tviler på at ansatte, med Grunnloven i tankene, vil føle at varslingsmulighetene er styrket. Det samme gjelder for de etiske retningslinjene i statstjenesten – da disse er vanskelig tilgjengelige.

I arbeidsmiljøloven 2005 § 2-4 gis ansatte klare føringer på retten til å varsle offentligheten. Problemet er at bestemmelsen er kontroversiell, og at nye utredninger må på plass før den kan bli endelig vedtatt. Datatilsynet mener derfor at det er for tidlig å konkludere med at norsk lov tilfredstiller konvensjonens krav på dette punktet.


| Postadresse: | Kontoradresse: | Telefon: | Telefaks: | Org.nr: | Hjemmeside: |
|---|---|---|---|---|---|
| Postboks 8177 Dep<br>0034 OSLO | Tollbugt 3 | 22 39 69 00 | 22 42 23 50 | 974 761 467 | www.datatilsynet.no |

Uavhengig av ovennevnte, mener Datatilsynet at rettstilstanden knyttet til "whistleblowing" er for uklar i norsk rett. Det er mange og vanskelige problemstillinger som ikke er tilfredstillende utredet.

Et viktig punkt i denne sammenheng er hva slags informasjon som blir gitt til berørte parter om ordningen. Alle involverte parter bør på forhånd ha kunnskap om konsekvensen av at man bruker et varslingssystem. Den som melder inn skal vite i hvilken grad anonymitet er mulig, og hvis ikke; hva personopplysninger brukes til, hvor lenge de oppbevares, hvem som har tilgang osv. Den varselet knytter seg til må få vite at det er varslet, slik at konsekvensene ikke er upåregnelige.

Når det gjelder retten til å varsle anonymt, regulerer konvensjonen dette i artikkel 13. Datatilsynet mener anonym varsling bør unngås, og eventuelt bare brukes i unntakstilfeller. Dette begrunnes i rettssikkerhetshensyn, særlig retten til kontradiksjon. Det er også et viktig personvernprinsipp at man skal vite hvor personopplysninger er samlet inn fra.

Et annet viktig punkt som må utredes nærmere, er hvordan mottatte meldinger/varsler skal håndteres. Konfidensialitet er et viktig stikkord i denne sammenheng.

Borgernes meldeplikt/rett er knyttet til hendelser som kan "*anses å utgjøre et straffbart forhold",* jf eksempelvis artikkel 13, nr 2 og artikkel 39.

Datatilsynet mener det er tvilsomt at den "alminnelige" borger vet hva som utgjør et straffbart forhold i denne sammenheng, noe som kan medføre at en rekke forhold som ikke rammes av noen straffebestemmelse meldes. Dette vil kunne generere en mengde overskuddsinformasjon for de nasjonale etterforsknings- og påtalemyndigheter. I disse tilfellene er det viktig at opplysninger om personer som er knyttet til varslene slettes, dersom forholdet det vasles om skulle vise seg å ikke være ulovlig eller blir vurdert ubegrunnet. Datatilsynet mener et så viktig punkt burde vært problematisert i høringsnotatet.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Christine Lie Ulrichsen
seniorrådgiver